

Femø Beboerforenings svar på høringen vedr. ”Forslag til Strategi for Færgefarten i Lolland Kommune”.

Resume og konklusion:

Femø Beboerforening finder det bedrøveligt, at Fejø, Femø og Askø nu igen skal bruge kræfter på at søge kommunens besparelser på færgefarten afværget. Vi finder det uholdbart for øernes mulighed for udvikling og vores livsvilkår, at færgefarten konstant stilles overfor sparekrav og ønsker om reduktion i driften.

Vi støtter op om kommunes intentioner om at fremtidssikre færgedriften, således at der kan skabes ro om øernes livsnerve, og vi bidrager til hver en tid gerne til at finde løsninger, der er holdbare i forhold til livsvilkår og udviklingen på øerne.

Femø Beboerforening finder imidlertid ikke, at det foreliggende ”Forslag til Strategi for Færgefarten i Lolland Kommune” i sin nuværende form er egnet til at danne grundlag for den politiske beslutning om en fremtidssikring af færgefarten.

Beboerforeningen finder desuden, at de økonomiske forudsætninger for strategien vil resultere i så voldsomme ændringer i øernes livsvilkår, at det vil være uacceptabelt.

Forslaget er baseret på mangelfulde oplysninger om de økonomiske forudsætninger for forslaget gennemførelse, samt indeholder et udkast til sejlruiter og planer, som slet ikke er gennemførligt. Vi anfægter strategiudkastets faglighed og præmisser på grund af nedenstående, som uddybes yderligere i høringssvaret:

- Manglende investeringsbehov på 27,5 mio. kr.
- Manglende indtægter på 600.000 kr.
- Spareforslag som vil give et underskud på 5,5 mio. kr. eller mere
- Forslag til sejlruiter som ikke er blevet underkastet en vurdering af deres gennemførlighed.

Vi foreslår derfor, at kommunen stopper arbejdet med den planlagte udskiftning af Femøsund og meddeler Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at Lolland kommune efter en nærmere vurdering af de samlede omkostninger ikke ser sig i stand til at finansiere udskiftningen af færgen til Femø, uden at det vil få helt uoverskuelige konsekvenser for befolkning, grundejere og erhvervsliv på kommunens 3 øer.

Vi foreslår videre, at kommunen fortsætter færgefarten som nuværende, mens der i samarbejde med Sammenslutningen af Danske Småøer og Kommunernes Landsforening arbejdes på at få staten til at påtage sig et større ansvar for finansieringen af den nødvendige modernisering af færgefarten til de små øer.

Vi har i den forbindelse bemærket, at den nuværende færgen til Femø i 2020 fik udskiftet flere komponenter bl.a. motorer og fremstod som nyrenoveret. Der er således en betydelig restlevetid i færgen, som kommunen kan udnytte i afventning på en bedre finansieringsløsning fra staten.

Baggrund:

Så sent som i 2020 udarbejdede Lolland Færgefart rapporten ”Færger i fremtiden i Lolland Kommune”. Rapporten beskriver meget detaljeret de færgerelaterede vilkår for de 3 øer samt deres nuværende og fremtidige behov for en færgefart, som kan understøtte øernes positive udvikling for såvel befolkningstallet som øernes erhvervsliv.

Rapporten viste for så vidt ikke noget nyt – allerede i 2014 havde kommunen fået udarbejdet en rapport af COWI ”Analyse af færgefarten til Fejø, Femø og Askø” med det formål at vurdere muligheder for at optimere den samlede færgefart til de tre øer Fejø, Femø og Askø. Analysen skulle generelt belyse, om færgedriften fungerede hensigtsmæssigt og effektivt.

De to grundige rapporter gav begge en detaljeret oversigt over øernes behov og ikke mindst behovet for de erhverv på øerne, som er dybt afhængige af en stabil færgefart med hyppige afgang og kort sejltilid.

Det vækker derfor forundring, at disse rapporter tilsyneladende ikke er indgået i forarbejderne til høringsforslaget.

Femø Beboerforening skal anbefale lokalpolitikkerne at læse rapporten ”Færger i fremtiden i Lolland Kommune” fra 2020 forud for behandling af administrationens forslag til strategi for færgefarten.

Rapporten er vedhæftet som bilag til dette hørings svar.

Gennemgang af forslagets enkelte punkter:

Ved en gennemgang af Forslaget til Strategi for Færgefarten i Lolland Kommune har Femø Beboerforening konstateret nedenstående:

Mangelfuldt investeringsbehov for ”Den korte bane”:

Forslagets opstilling af investeringsbehovet for ”Den korte bane” indeholder blandt andet udgiftsposten ”Ombygning af færgelejer i Kragenæs og på Femø til ny el-færge 17 mio. kr.”

Det fremgår imidlertid af forslaget, at den nye el-færge skal besejle alle 3 øer jf. forslagets udkast til sejlplaner. Der mangler således reelt investeringer til

- tilpasning af færgelejer på Askø og Fejø til en samlet pris af 16 mio. kr.⁽¹⁾
- etablering af færgeleje i Kragenæs til Askø-færgen 11,5 mio. kr.⁽²⁾

Investeringsbehovet for både den korte som den lange bane er således undervurderet med samlet 27,5 mio. kr., hvis strategien overhovedet skulle kunne gennemføres uden at efterlade især Askø uden færgeforbindelse i kortere eller længere tid.

Færgeleje til Askø-færgen i Kragenæs:

Vi er bekendt med, at administrationen overvejer*, om ruterne til Femø og Askø kan benytte det samme færgeleje i Kragenæs.

Vi medgiver, at det teoretisk vil kunne lade sig gøre. Det vil imidlertid medføre uoverskuelige konsekvenser for sejladsen til Askø og Femø i en række tilfælde:

- forsinkelser af enten Femø- eller Askø-færgen vil medføre en forskydning af sejlplanen, som vil medføre flere episoder med færger i kø ved færgelejet

- erfaringsmæssigt har vi 2 – 4 nedbrud af færgelejet om året, hvilket også vil medføre kødannelse i indsejlingen til Kragenæs.
- vi har desuden relativt hyppigt oplevet, at en færge ikke kan forlade færgelejet på grund af nedbrud, vejrforhold eller afventen på beredskabstjeneste, som skal transporteres til øerne
- forstyrrelser i sejlplanerne til Femø eller Askø vil medføre kaos i bilkøerne til de 2 øer, hvis de skal benytte samme færgeleje
- desuden vil det ekstra færgeleje være nødvendigt under de 3 – 4 måneder, hvor Femø-lejet tages ud af drift på grund af ombygning til den nye el-færge

Beboerforeningen er da også opmærksom på, at anlæggelsen af et ekstra færgeleje til Askø-færgen fremgik af et tidligere udkast til forslag til strategi for færgefarten i Lolland Kommune.

Såfremt kommunen fastholder sit ønske om at flytte Askø færgen til Kragenæs – hvilket vi ikke anbefaler – så vil der nødvendigvis være et investeringsbehov på 11,5 mio. Kr.

Samlet set mangler der således et investeringsbehov på 27,5 mio. kr. i kommunens oplæg til strategiens ”Korte Bane” for at strategien overhovedet kan gennemføres.

Besejling af Askø under særlige omstændigheder:

Efter kommunens forslag vil der efter salg af Askø-færgen alene være Fejø-færgen og den nye Femø/Askø-færge til at dække sejladsen mellem de 3 øer.

Fejø-færgen kan ikke anvende færgelejet på Askø. I forbindelse med ophold på værft eller nedbrud af den nye el-færge vil der ikke være nogen færge til servicering af Askø, som vil stå uden færgeforbindelse til Lolland.

Det fremgår ikke af listen over investeringsbehovet for hverken den korte eller den lange bane, at der planlægges med at Fejø-færgen skal kunne besejle Askø.

Spørgsmålet berøres dog i forslagets afsnit 8. Overvejelser ifb. med MF Christine: ” Hvis MF Christine skal kunne anløbe alle havne, vil det kræve, at ramperne afmonteres, og at Christines to eksisterende færgelejer skal ombygges, estimeret udgift ca. 23 mio. kr. samt – hvis færgen skal kunne anløbe Askø 11 mio. kr. til tilpasning af færgelejet på Askø.”

Femø Beboerforening finder det helt uacceptabelt, hvis ikke der sikres forbindelse til Askø i de situationer, hvor den nye el-færge er forhindret i at servicere øen.

Manglende indtægter i kommunens beregninger:

Det fremgår af det kommunale sparekatalog for 2024 – 2027 (KTM13) at kommunale initiativer for at skaffe merindtægter til færgedriften anslås til at indbringe kr. 612.000 årligt. Dette beløb fremgår ikke af forslag til strategi.

Ugennemtænkt spareforslag om flytning af Askø-færgen til Kragenæs:

Det fremgår af forslaget, at kommunens forslag om at flytte Askø-færgen fra Bandholm til Kragenæs forventes at give en direkte besparelse på 0,2 mio. kr. årligt. Desuden forventes det, at flytning vil bidrage til en optimering af færgedriften på 0,8 mio. kr. årligt.

Den samlede besparelse ved en flytning af Askø-færgen til Kragenæs vil således maksimalt udgøre 1,0 mio. kr. årligt. Flytningen forudsætter imidlertid et investeringsbehov på 11,5 mio. kr. til et nyt færgeleje i Kragenæs jf. afsnittet om Færgeleje til Askø-færgen i Kragenæs.

Askø-færgen blev i 2019 vurderet af Odense Maritime Technology til at kunne sejle mindst 10 år – svarende til 2029.⁽³⁾

Med en forventet restlevetid på 5 – 6 år vil ikke engang halvdelen af investeringen til et nyt færgeleje i Kragenæs være tjent hjem, før Askø-færgen planlægges solgt - og så står kommunen endda tilbage med et færgeleje, som de ikke kan bruge til noget og i stedet skal betale et ukendt millionbeløb for at fjerne.

Femø Beboerforening anbefaler, at man bibeholder Askø-færgen i Bandholm i dens restlevetid.

Beregning over besparelser på ruter og afgang:

Femø Beboerforening er opmærksom på, at sejlplanerne på såvel den korte som den lange bane alene er forslag, og at de endelige sejlplaner planlægges at skulle fastlægges i samarbejde med øboerne.

Med de sparerammer, som strategiudkastet lægger op til, så vil der imidlertid ikke være nogen reelle muligheder for, at sejlplanerne kan blive meget anderledes, end de fremstår i forslaget til færgestrategi.

Forslagets oplæg til sejlplaner på både den korte og den lange bane tyder på, at kommunen ikke har undersøgt, hvilke konsekvenser oplægget vil få for bosætning og erhvervsudvikling på de 3 øer.

Femø Beboerforening har i et svar fra ledelsen i Lollands Færgesfart fået bekræftet, at der ikke er lavet beregninger på, om deres forslag med beskæring af afgang overhovedet kan lade sig gøre. Beboerforeningen finder det stærkt kritisabelt, at kommunen fremsætter så drastiske og radikale spareforslag uden på forhånd at have undersøgt konsekvenserne af sine forslag.

Beboerforeningen har derfor lavet en opgørelse over, hvad de foreslåede sejlplaner på ”Den korte bane” vil have af konsekvenser, hvis man i 2024 har den samme belægning på afgang til og fra Femø som i 2022. Opgørelsen viser, at

- Der vil være 590 afgang fordelt på 250 dage om året, hvor ikke alle kan komme med færgen. Det tal var i 2022 på 314 afgang – dvs. en stigning på 88 %

- Konsekvensen er, at 3.394 biler og 524 passagerer på disse dage skal finde andre afgang, hvilket vil resultere i, at yderligere en række afgang vil blive udsolgt. I 2022 blev der efterladt 198 biler, som i øvrigt alle kunne komme med en anden afgang samme dag.
- Der vil desuden være 33 dage årligt, hvor det slet ikke vil være muligt at booke om til en anden afgang samme dag. Samlet vil sejlplanen for den korte bane bevirke, at man - i hvad der svarer til en måned om året - vil opleve, at alle afgang mod enten Femø eller Kragenæs på en dag er fuldt optaget. I forhold til den normale sejlplan – hvor fuldt belagte dage kun optræder i forbindelse med Femø Festival, er det en stigning på 660 %

I snit vil beboerne på Femø to ud af tre dage opleve nye begrænsninger i deres muligheder for at komme med færgen. Begrænsninger, som vel at mærke ligger ud over de væsentlige tids- og omkostningsmæssige konsekvenser af, at der bliver markant længere mellem afgangene. De tilsvarende beregninger på ”Den lange bane” viser endnu værre konsekvenser i form af belagte afgang.

Ændringerne vil bevirke et sådant pres på bookingsystemet, at man reelt skal bestille plads på en afgang flere måneder i forvejen, hvis man skal være sikker på at kunne komme over til bl.a. lægekontrol, ambulantlysning på sygehus, tandlægebesøg mv. Tilsvarende vil det gøre sig gældende for håndværkere og andre serviceydere, at de skal bestille plads flere uger i forvejen.

Det skal understreges, at såfremt Lolland Kommune fastholder hovedpunkterne i sit forslag: 2 færges til 3 øer og at Femø og Askø skal deles om en færge med skiftevis afgang mellem de 2 øer, så vil det rent tidsmæssigt ikke være muligt at ændre den foreslåede sejlplan til de 2 øer så meget, at det reelt vil ændre på ovenstående konsekvens af sejlplanerne.

Femø Beboerforening har ikke lavet beregninger over belægningen ved ”Den lange bane”. Kommunens forslag til sejlruiter indeholder en afgang mindre på hverdage og en afgang mere i weekenden. Konsekvensen vil være en forværring af antal fuldt belagte afgang på hverdage og en forbedring i weekender sammenholdt med ”Den korte bane”.

De uddybende beregninger er vedhæftet høringsvaret som bilag. Det regneark, som ligger bag beregningerne, fremsendes meget gerne og kan rekvireres på fbf@femo.dk

Femø Beboerforening finder det i øvrigt helt urimeligt, at pendlerafgangene fra Fejø kl. 05:30 og fra Askø kl. 06:30 fjernes. Der er tale om afgang, som benyttes af øboere, som har indrettet deres tilværelse og arbejdsliv i tillid til en stabil færgefart. Med forslaget vil de få ændret deres tilværelse radikalt med ganske få måneders varsel.

Afsluttende bemærkninger:

Det er en kommunalretlig grundsætning, at en sag skal være således oplyst, at der foreligger et forsvarligt beslutsgrundlag. Det gør der - efter beboerforeningens opfattelse - ikke i denne sag. Femø beboerforening er naturligvis klar over, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger tilstrækkelige oplysninger i en sag, afgøres endeligt af byrådet.

Tabel for belægning 2024:

Antal fuldt belagte afgange 2024 ved samme antal biler som i 2022

SUM af Udsolgt	Ny afgang keyko	Retning	Kvartal				I alt
			1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	
Hverdage	06.00	Mod Kragenæs	2	1	3	2	8
	07.15	Mod Femø	13	13	19	9	54
	08.20	Mod Kragenæs	5	12	10	3	30
	09.30	Mod Femø	2	3	8	5	18
	10.50	Mod Kragenæs	3	7	8	6	24
	12.00	Mod Femø	6	15	16	4	41
	13.00	Mod Kragenæs	14	19	35	10	78
	16.05	Mod Femø	16	31	38	24	109
	17.15	Mod Kragenæs		3	2		5
	19.00	Mod Femø	1	6	18	2	27
	20.00	Mod Kragenæs			11		11
	21.30	Mod Femø			1		1
	Hverdage i alt			62	110	169	65
Lørdage	06.30	Mod Kragenæs	3	2	6	3	14
	09.30	Mod Femø	5	8	7	4	24
	10.30	Mod Kragenæs	3	2			5
	13.30	Mod Femø	2	3	11	7	23
	14.30	Mod Kragenæs	2	7	7	4	20
	17.30	Mod Femø		2	5	3	10
	18.30	Mod Kragenæs	1	2	4	1	8
	21.30	Mod Femø			1		1
Lørdage i alt			16	26	41	22	105
Søndage	06.30	Mod Kragenæs			1		1
	09.30	Mod Femø			3		3
	10.30	Mod Kragenæs	3	7	9	3	22
	13.30	Mod Femø		1	5		6
	14.30	Mod Kragenæs	5	8	13	8	34
	17.30	Mod Femø			4		4
	18.30	Mod Kragenæs		2	6	1	9
21.30	Mod Femø						
Søndage i alt			8	18	41	12	79
Total			86	154	251	99	590

Tabellerne er udarbejdet på grundlag af tally'erne for Femø 2022 samt de kriterier for beregning af belægning, som vi har fået oplyst af Lolland Færgesart

Antal fuldt belagte dage i 2024 ved samme antal biler som i 2022

Måned	Mod Kragenæs			I alt	Mod Femø			I alt	Total
	Hverdage	Lørdage	Søndage		Hverdage	Lørdage	Søndage		
Januar		1		1				0	1
Februar								0	0
Marts								0	0
April		1	1	2				0	2
Maj			2	2				0	2
Juni		1	1	2				0	2
Juli		1	3	4	2	2	2	6	10
August	2	2	2	6	4	3		7	13
September			1	1				0	1
Oktober			1	1				0	1
November			1	1				0	1
December	0				0	0	0	0	0
I alt	2	6	12	20	6	5	2	13	33